



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. sausio 14 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 258 straipsnis – Direktyva 2003/96/EB – Energetinių produktų ir elektros energijos apmokestinimas – 4 ir 19 straipsniai – Valstybės narės autonominio regiono priimti teisės aktai – Kompensacija benzinui ir dyzelinui, apmokestinamiems akcizais, įsigyti – 6 straipsnio c punktas – Atleidimas nuo akcizų arba sumažinto akcizų tarifo taikymas – Sąvoka „mokesčio visiškasis arba dalinis sugrąžinimas“ – Šios kompensacijos ir akcizų ryšio įrodymų nebuvimas“

Byloje C-63/19

dėl 2019 m. sausio 29 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama R. Lyal ir F. Tomat,

ieškovė,

prieš

Italijos Respubliką, atstovaujamą G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. M. De Socio,

atsakovę,

palaikomą

Ispanijos Karalystės, atstovaujamos S. Jiménez García ir J. Rodríguez de la Rúa,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai M. Ilešič, E. Juhász (pranešėjas), C. Lycourgos ir I. Jarukaitis,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2020 m. liepos 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad Italijos Respublika, taikydama regioniniuose teisės aktuose, kuriuos priėmė *Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* (Friulio-Venecijos Džulijos autonominis regionas, Italija; toliau – regionas), numatytą sumažintą akcizo tarifą benzino ir dyzelinių variklių degalams, kai šie produktai parduodami šio regiono gyventojams, neįvykdė įsipareigojimų pagal 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 405), 4 ir 19 straipsnius.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 2 Direktyvos 2003/96 2–5, 9 ir 24 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
 - „(2) Bendrija neturi nuostatų minimaliai elektros energijos ir kitų, išskyrus mineralines alyvas, energetikos produktų apmokestinimo normai nustatyti, o tai gali turėti neigiamą poveikį tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui.
 - (3) Tinkamam rinkos funkcionavimui ir norint pasiekti tikslų kitose Bendrijos politikos srityse, reikia Bendrijos lygiu nustatyti minimalų daugelio energetikos produktų, įskaitant elektrą, gamtines dujas ir anglį, apmokestinimo lygį.
 - (4) Valstybių narių nacionaliniu lygiu taikomų energijos apmokestinimo lygių pastebimas skirtumas galėtų turėti žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui.
 - (5) Atitinkamų Bendrijos minimalių apmokestinimo lygių nustatymas gali leisti sumažinti dabartinius nacionalinių apmokestinimo lygių skirtumus.

<...>

 - (9) Valstybėms narėms turėtų būti suteiktas lankstumas, būtinas jų nacionalines sąlygas atitinkančioms politikos sritims nustatyti ir įgyvendinti.

<...>

 - (24) Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama taikyti kitus konkrečius atleidimus ar sumažintus apmokestinimo lygius, kai tai nedarys žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui ir nesukels konkurencijos iškreipimo.“

- 3 Šios direktyvos 4 straipsnyje nurodyta:

„1. Apmokestinimo lygiai, kuriuos valstybės narės taiko 2 straipsnyje išvardytiems energetikos produktams ir elektros energijai, negali būti mažesni už šioje direktyvoje nurodytus minimalius apmokestinimo lygius.

2. Šioje direktyvoje „apmokestinimo lygis“ yra visas mokestis, taikomas visų netiesioginių mokesčių (išskyrus (pridėtinės vertės mokestį (PVM))) atžvilgiu, atidavimo naudojimui metu tiesiogiai ar netiesiogiai paskaičiuotų pagal energetikos produktų ir elektros energijos kieki.“

4 Minėtos direktyvos 5 straipsnyje numatyta:

„Jei valstybės narės laikosi šioje direktyvoje nustatytų minimalių apmokestinimo lygių ir jie atitinka Bendrijos teisės aktus, jos gali taikyti diferencijuotas apmokestinimo normas, taikant fiskalinės kontrolės priemones, šiais atvejais:

- kai diferencijuotos normos tiesiogiai susiję su produkto kokybe,
- kai diferencijuotos normos priklauso nuo elektros energijos ir energetikos produktų, naudojamų šildymui, kiekybinio suvartojimo,
- šiems reikmėms: vietiniam viešajam keleiviniam transportui (įskaitant taksi), atliekų surinkimui, ginkluotosioms pajėgoms ir viešajam administravimui, neįgaliesiems, greitosios pagalbos automobiliams,
- 9 ir 10 straipsniuose nurodytiems energetikos produktams ir elektros energijai, atsižvelgiant į tai, ar jie naudojami verslui, ar skiriami ne verslo reikmėms.“

5 Tos pačios direktyvos 6 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės gali savarankiškai atleisti nuo šioje direktyvoje nustatytų mokesčių ar juos sumažinti:

- a) tiesiogiai;
- b) diferencijuojant normą;
- arba
- c) grąžinant visą mokesčio sumą arba jos dalį.“

6 Direktyvos 2003/96 7 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodyta:

„2. Neatsižvelgdamos į jokiais šioje direktyvoje numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas, nuo toliau nurodyto panaudojimo, valstybės narės gali atskirti komercinės ir nekomercinės paskirties gazolį, kai jis yra naudojamas kaip reaktyvinių variklių degalai, su sąlyga, kad yra laikomasi minimalių Bendrijos lygių, o komercinės [komercinės] paskirties gazolio, naudojamo kaip reaktyvinių variklių degalai, norma nėra mažesnė už 2003 m. sausio 1 d. galiojantį nacionalinį apmokestinimo lygį.

<...>

4. Neatsižvelgdamos į 2 dalį, valstybės narės, kurios įdiegia eismo dalyvio mokesčius motorinėms transporto priemonėms ar transporto priemonių junginiams, skirtiems tik prekėms vežti keliais, šių transporto priemonių naudojamam gazoliui gali taikyti sumažintą normą <...>“

- 7 Pagal šios direktyvos 15–17 straipsnius valstybės narės juose nurodytais atvejais gali atleisti nuo mokesčių arba sumažinti apmokestinimo lygį.
- 8 Pagal minėtos direktyvos 18 straipsnio 1 dalį, nukrypstant nuo jos nuostatų, valstybėms narėms leidžiama ir toliau taikyti II priede nurodytus sumažintus apmokestinimo lygius ar atleidimą nuo mokesčių. Šis leidimas baigia galioti 2006 m. gruodžio 31 d. arba tos pačios direktyvos II priede numatytą dieną, jeigu jį iš anksto patvirtina Europos Sąjungos Taryba, remdamasi Komisijos pateiktu pasiūlymu.

9 Direktyvos 2003/96 19 straipsnyje nurodyta:

„1. Be ankstesniuose straipsniuose išdėstytų nuostatų, ypač 5, 15 ir 17 straipsniuose, Taryba, Komisijai pasiūlius, bet kuriai valstybei narei gali vieningai leisti toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

Valstybė narė, norinti taikyti šią priemonę, apie tai atitinkamai praneša Komisijai ir taip pat jai pateikia visą tiesiogiai susijusią ir būtiną informaciją.

Komisija išnagrinėja prašymą, atsižvelgdama, *inter alia*, į tinkamą vidaus rinkos funkcionavimą, poreikį užtikrinti sąžiningą konkurenciją bei Bendrijos sveikatos, aplinkos apsaugos, energetikos ir transporto politiką.

Per tris mėnesius nuo visos tiesiogiai susijusios ir būtinos informacijos gavimo dienos Komisija pateikia Tarybai pasiūlymą leisti tokią priemonę arba praneša Tarybai priežastis, dėl kurių nepateikė pasiūlymo leisti šią priemonę.

2. 1 dalyje nurodyti leidimai suteikiami maksimaliam 6 metų laikotarpiui, kurį galima atnaujinti 1 dalyje nustatyta tvarka.

3. Jei Komisija nusprendžia, kad 1 dalyje numatyti atleidimai daugiau nebėra subalansuoti, ypač kalbant apie sąžiningą konkurenciją ar vidaus rinkos veiklos iškraipymą, arba Bendrijos sveikatos, aplinkos apsaugos, energetikos ir transporto politikos sričių atžvilgiu, ji Tarybai pateikia atitinkamus pasiūlymus. Taryba vienbalsiai priima sprendimą dėl šių pasiūlymų.“

- 10 Direktyvos 2003/96 II priede „18 straipsnio 1 dalyje nurodytas apmokestinimo normų sumažinimas ir atleidimas nuo apmokestinimo“ numatyta Italijos Respublikai leisti sumažinti tam tikrus apmokestinimo lygius, įskaitant „sumažinam[ą] akcizo norm[ą] už benziną, naudojamą Friuli-Venezia Giulia [Friulio-Venecijos Džulijos] teritorijoje, su sąlyga, kad normos atitinka šioje direktyvoje nustatytus įpareigojimus, ypač minimalias akcizo normas“.

Italijos teisė

- 11 Pagal šiam ginčui taikomos redakcijos *Statuto speciale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* (Friulio-Venecijos Džulijos autonominio regiono specialusis statutas), patvirtinto 1963 m. sausio 31 d. *legge costituzionale* (Konstitucinis įstatymas) (GURI Nr. 29, 1963 m. vasario 1 d., p. 554), 5 straipsnio 3 punktą regionas, be kita ko, turi teisėkūros įgaliojimus dėl šio statuto 51 straipsnyje numatyto regiono rinkliavų nustatymo.
- 12 Pagal minėto statuto 49 straipsnio 7a punktą regionui skiriama 29,75 % iš benzino ir 30,34 % iš dyzelino, sunaudojamų šiame regione transporto reikmėms, akcizų gaunamų pajamų, surenkamų jo teritorijoje.
- 13 To paties statuto 51 straipsnio ketvirtos pastraipos a punkte numatyta, kad laikydamasis Sąjungos taisyklių valstybės pagalbos srityje regionas gali, jeigu tokią galimybę valstybė suteikia mokestinių pajamų srityje, pakoreguoti apmokestinimo lygį jį sumažindamas arba jį padidindamas, bet neviršydamas valstybės teisės aktuose nustatyto maksimalaus apmokestinimo lygio, taip pat nustatyti atleidimo nuo mokesčių atvejus arba mokesčių lengvatas ir neapmokestinamąją sumą nuo apmokestinamosios vertės.
- 14 Šiam ginčui taikomos redakcijos 2010 m. rugpjūčio 11 d. *legge regionale n. 14, norme per il sostegno all'acquisto dei carburanti per autotrazione ai privati cittadini residenti in Regione e di promozione per la mobilità individuale ecologica e il suo sviluppo* (Regioninis įstatymas Nr. 14, kuriuo nustatomos

taisyklės dėl paramos teikimo regiono gyventojams įsigyjant degalų transporto reikmėms ir individualaus ekologiško judumo skatinimo ir jo vystymo; *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia Nr. 19*, 2010 m. rugpjūčio 13 d.; toliau – Regioninis įstatymas Nr. 14/2010) 1 straipsnio „Tikslai“ 1 dalyje numatyta:

„Siekdamas kovoti su didele ekonomikos krize [regionas] šiuo įstatymu nustato papildomas išskirtines priemones, kuriomis siekiama skatinti susisiekimą keliais ir sumažinti aplinkos taršą. Jame, be kita ko:

- a) numatytos paramos priemonės privatiems asmenims įsigyjant degalų susisiekimo keliais reikmėms;
- b) numatytos priemonės, kuriomis skatinama susisiekimui keliais naudoti variklius, kuriuose iš dalies arba visiškai nenaudojami degalai;
- c) numatyta parama moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, kuriais siekiama sukurti variklius, kuriuose iš dalies arba visiškai nenaudojami degalai;
- d) skatinama plėsti mažą poveikį aplinkai darančių degalų platinimo tinklą.“

15 Regioninio įstatymo Nr. 14/2010 2 straipsnyje „Apibrėžtys“ nustatyta:

„1. Šiame įstatyme:

- a) kompensacijos gavėjai, tai:
 - 1) regione gyvenantys fiziniai asmenys, kurie yra transporto priemonių, kurioms gali būti skiriama kompensacija degalams transporto reikmėms, t. y. degalams, pilamiems į transporto priemones ir motociklus, savininkai arba bendraturčiai, arba tokių transporto priemonių užufruktoriai, arba jų nuomotojai finansinės nuomos ar lizingo pagrindais;

<...>

- b) transporto priemonės – tai variklinės transporto priemonės ir motociklai, įregistruoti regiono transporto priemonių viešajame registre, įskaitant nuomos arba lizingo pagrindu nuomojamas transporto priemones, jeigu jos priklauso paramos gavėjams, nurodytiems a punkte;
- c) identifikavimo kortelės – kortelės, pasižyminčios A priedo 1 punkte nurodytomis techninėmis savybėmis;

<...>

- f) POS – tai standartizuoti prietaisai, pasižymintys A priedo 2 punkte nurodytomis techninėmis savybėmis.“

16 Šio regioninio įstatymo 3 straipsnyje „Kompensacijos degalams įsigyti sistema“ nurodyta:

„1. Regioninės valdžios institucijos, atsižvelgdamos į kiekvienu atskiru atveju įsipilamų degalų kiekį, gali skirti kompensaciją degalams įsigyti transporto reikmėms, kai degalų įsigyja kompensacijos gavėjai.

2. Įsigyjant benzino ir dyzelino skiriama atitinkamai 12 centų už litrą ir 8 centų už litrą kompensacija.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta kompensacijos benzinui ir dyzelinui įsigyti suma padidinama atitinkamai 7 centais už litrą ir 4 centais už litrą kompensacijos gavėjams, gyvenantiems kalnuotose arba pusiau kalnuotose vietovėse esančiose komunose, kurios pagal 1975 m. balandžio 28 d. Tarybos direktyvą 75/273/EEB dėl žemės ūkio vietovių, kurios pagal Direktyvą 75/268/EEB (Italija) laikomos

esančiomis nepalankioje padėtyje, Bendrijos sąrašo [(OL L 128, 1975, p. 72)] laikomos esančiomis nepalankioje arba iš dalies nepalankioje padėtyje, taip pat gyvenantiems [įvairiuose Komisijos sprendimuose dėl regioninės pagalbos] nurodytose komunose.

4. Pasitarus su kompetentinga vykdomosios valdžios komisija, šio straipsnio 2 dalyje nurodytos kompensacijos ir 3 dalyje nurodytas didėjimo lygis *Giunta regionale [del Friuli-Venezia Giulia* (Friulio-Venecijos Džulijos regiono taryba, Italija)] sprendimu, kuris ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui, kuris gali būti pratęstas, priimamas atskirai dėl benzino ir dėl dyzelino, gali būti patikslinti dėl ekonominių priežasčių arba dėl regioninių biudžetų privalomųjų reikalavimų, neviršijant atitinkamai 10 ir 8 centų už litrą skirtumo. Sprendimas skelbiamas *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia*.

4a. Nedarydama įtakos bendram biudžeto subalansavimui regiono taryba, siekdama kovoti su išimtiniais ekonominiais sunkumais, gali sprendimu, kuris taikomas iki 2012 m. rugsėjo 30 d., padidinti 3 dalyje nurodytą kompensaciją iki 10 centų už litrą.

5. Kompensacijos gavėjai turi teisę gauti šio straipsnio 2 dalyje nurodytą kompensaciją kiekvieną kartą įsipylę kuro visose regiono teritorijoje esančiose pardavimo vietose, jei buvo naudotasi šiame įstatyme nustatytais elektroniniais priemonėmis.

5a. 8 straipsnio 5 dalyje nurodytuose susitarimuose gali būti nustatytos sąlygos, kuriomis paramos gavėjams skiriama kompensacija tais atvejais, kai kuro įsipilta už regiono teritorijos ribų.

6. Kompensacija neskiriama, kai atskiru atveju įsipilant degalų bendra kompensacijos suma nesiekia 1 EUR.

7. Šiame straipsnyje numatyta kompensacija padidinama 5 centais už litrą, jeigu motorinėje transporto priemonėje, į kurią pilami degalai, yra įrengtas bent vienas netaršus variklis, sujungtas arba suderintas su benzininiu arba dyzeliniu varikliu.

8. Nuo 2015 m. sausio 1 d. šio straipsnio 2 dalyje numatyta kompensacija 50 proc. sumažinama motorinėms transporto priemonėms, išskyrus tas, kurios numatytos 7 dalyje ir sertifikuotos pagal „Euro 4“ arba žemesnį standartą.

9. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta kompensacija neskiriama naujoms ir naudotoms transporto priemonėms, įsigytoms po 2015 m. sausio 1 d., jeigu jos skiriasi nuo tų, kurios nurodytos 7 dalyje ir yra sertifikuotos pagal „Euro 4“ arba žemesnį standartą.

9a. Bet kokia kita regioninio lygmens parama, susijusi su degalų įsipylimu, yra nesuderinama su pagal šį straipsnį skiriamomis kompensacijomis.“

17. Minėto regioninio įstatymo 4 straipsnio „Leidimo išdavimo reikalavimai ir sąlygos“ 1 ir 3 dalyse numatyta, kad leidimas pasinaudoti sumažinta kaina išduodamas asmenims, kurie yra provincijos, kurioje jie gyvena, *Camera di commercio, industria, artigianato ed agricoltura* (Prekybos, pramonės, amatų ir žemės ūkio rūmai, Italija; toliau – prekybos rūmai) nariai, ir kad identifikavimo kortelė gali būti naudojama išimtinai tik pilant degalų į transporto priemonę, dėl kurios išduotas leidimas, jais gali naudotis tik kompensacijos gavėjas arba kitas asmuo, kuriam paramos gavėjas formaliai leido naudotis minėta transporto priemone, tačiau kompensacijos gavėjas išlieka atsakingas dėl bet kokio piktnaudžiavimo identifikavimo kortele.

18 To paties regioninio įstatymo 5 straipsnyje „Elektroninių mokėjimų sąlygos“ nurodyta:

„1. Kad elektroniniu būdu gautų kompensaciją transporto reikmėms naudojamiems degalams įsigyti, kompensacijos gavėjas pateikia [regiono] teritorijoje esančių įrenginių, kuriuose yra POS, valdytojui (toliau – valdytojais) identifikavimo kortelę, susijusią su transporto priemone, kuriai ji buvo išduota.

2. Valdytojas turi patikrinti, kad transporto priemonė, į kurią pilami degalai, yra būtent ta, kuri nurodyta identifikavimo kortelėje. Patikrinimą taip pat galima atlikti pasitelkiant vizualiąją ir elektroninę įrangą arba priemones, leidžiančias elektroniniu būdu patikrinti, kad transporto priemonės, į kurią pilami degalai, atitinka naudojamos kortelės duomenis.

3. Įpylus degalų valdytojas, pasinaudodamas POS priemonėmis, privalo nedelsdamas nurodyti įpiltų degalų kiekį litrais ir šią informaciją užregistruoti elektroniniu būdu, taip pat paramos gavėjui pateikti dokumentus, kuriuose nurodytos B priedo 3 punkte išvardytos procedūros ir informacija.

4. Paramos gavėjas privalo patikrinti, kad įpiltų degalų kiekis litrais atitiktų tą, kuris nurodytas gautuose dokumentuose.

5. Išskyrus 3 straipsnio 5a dalyje nurodytą atvejį, apskaičiuotą kompensacijos sumą valdytojas tiesiogiai perveda atitinkamai sumažindamas degalų kainą.

<...>“

19 Regioninio įstatymo Nr. 14/2010 6 straipsnio „Skyrimo ne elektroninėmis priemonėmis tvarka“ 1 ir 2 dalyse numatyta, kad regiono taryba gali nuspręsti pasinaudoti kompensacijų skyrimo ne elektroninėmis priemonėmis tvarka, kai kompensacijos gavėjai degalų transporto reikmėms įsigyja ne regiono teritorijoje; šiuo tikslu kompensacijos gavėjas pateikia atitinkamą prašymą prekybos rūmams, į kurių teritorinę kompetenciją patenka komuna, kurioje jis gyvena.

20 Šio regioninio įstatymo 9 straipsnyje „Kompensacijos skyrimas“ nurodyta:

„1. Prekyviečių, kuriose įrengtos POS, valdytojai turi teisę elektroniniu būdu skirti kompensaciją degalams įsigyti transporto reikmėms.

2. Valdytojai neskiria kompensacijos degalams transporto reikmėms įsigyti, jeigu paaiškėja, kad įsigyjant degalų pateikta identifikavimo kortelė buvo išduota dėl kitos transporto priemonės nei ta, į kurią turi būti pilami degalai, arba kad ši kortelė yra negaliojanti.

3. Valdytojai privalo tą pačią dieną arba kitą darbo dieną elektroniniu būdu perduoti pagal teritoriją kompetentingiems Pramonės rūmams <...> duomenis apie transporto reikmėms parduotų degalų kiekį.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytos informacijos perdavimo tikslais valdytojai, pasinaudodami POS, turi užregistruoti duomenis apie bendrą transporto reikmėms parduotų degalų kiekį, kuris matyti iš įpylimo kolonėlių rodmenų ir yra įtrauktas į *Ufficio tecnico di finanza (UTF)* [(Finansų techninis biuras, Italija)] registrą.“

21 Regioninio įstatymo Nr. 14/2010 10 straipsnyje „Su kompensacijomis susijęs grąžinimas“ numatyta:

„1. Regioninės valdžios institucijos iš esmės kas savaitę grąžina valdytojams kompensacijų gavėjams skirtas kompensacijas degalams įsigyti.

2. Kompensacijos išmokamos pagal duomenis, saugomus informacinėje duomenų bazėje, tačiau kompensacijų mokėjimas gali būti sustabdytas arba susigrąžinta nepagrįstai gauta kompensacija.

<...>“

Ginčo aplinkybės

- 22 Siekdama užkirsti kelią regiono gyventojų praktikai, kai transporto priemonių bakai pripildomi degalų geresne kaina Slovėnijoje, 1996 m. Italijos Respublika paprašė taikyti išimtį pagal 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvos 82/81/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo (OL L 316, 1992, p. 12) 8 straipsnio 4 dalį, kad galėtų šiame regione taikyti sumažintą akcizo tarifą degalams.
- 23 Ši išimtis Italijos Respublikai buvo suteikta 1996 m. balandžio 22 d. Tarybos sprendimu 96/273/EB, kuriuo leidžiama valstybėms narėms pradėti taikyti ar toliau taikyti tam tikrai mineralinei alyvai, kai ji naudojama pagal specialią paskirtį, sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu, laikantis Direktyvos 92/81/EEB 8 straipsnio 4 dalyje nustatytos tvarkos (OL L 102, 1996, p. 40).
- 24 Vėliau, remiantis Direktyvos 2003/96 18 straipsniu, Italijos Respublikai buvo leista iki 2006 m. gruodžio 31 d. toliau taikyti sumažintą regiono teritorijoje sunaudojamo benzino akcizo tarifą.
- 25 2006 m. spalio 17 d. Italijos Respublika pateikė prašymą dėl išimties taikymo regione pagal Direktyvos 2003/96 19 straipsnį.
- 26 2006 m. gruodžio 11 d. ši valstybė narė atsiėmė šį prašymą.

Ikiteisminė procedūra

- 27 2008 m. gruodžio 1 d. Komisija išsiuntė Italijos Respublikai oficialų pranešimą pagal SESV 258 straipsnio pirmą pastraipą ir jai priekaištavo dėl sumažintų akcizų tarifų taikymo benzinui ir dyzelinui, naudojamiems kaip degalai, kai šie produktai parduodami regiono gyventojams. Komisijos teigimu, teisės aktai, kuriuose numatytas toks sumažintų akcizo tarifų taikymas, prieštarauja Sąjungos teisės aktams, susijusiems su energetikos produktų apmokestinimu, nes tai nėra vienas iš atleidimo nuo mokesčių arba jų sumažinimo atvejų, leidžiamų pagal Direktyvą 2003/96.
- 28 Komisija ginčijo sistemos, nustatytos 1995 m. gruodžio 28 d. *Legge n. 549, Misure di razionalizzazione della finanza pubblica* (Įstatymas Nr. 549 dėl viešųjų finansų racionalizavimo priemonių; GURI Nr. 302, 1995 m. gruodžio 29 d., p. 5) ir 1996 m. lapkričio 12 d. *Legge regionale n. 47, Disposizioni per l'attuazione della normativa nazionale in materia di riduzione del prezzo alla pompa dei carburanti per autotrazione nel territorio regionale e per l'applicazione della Carta del cittadino nei vari settori istituzionali* (Regioninis įstatymas Nr. 47 dėl nacionalinių teisės aktų, susijusių su degalų motorinėms transporto priemonėms kainos degalinėje sumažinimu regiono teritorijoje, ir Piliečių chartijos taikymo įvairiose institucinėse srityse įgyvendinimo nuostatų; *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* Nr. 33, 1996 m. lapkričio 14 d.; toliau – Regioninis įstatymas Nr. 47/96), kuriais regiono gyventojams suteikiama teisė „degalinėse“ benziną (nuo 2002 m. ir dyzeliną) piltis sumažinta kaina, atitiktį Sąjungos teisei. Pagal nagrinėjamą sistemą numatyta, kad galutiniams šiame regione gyvenantiems degalų vartotojams suteikiama nuolaida. Įgyvendinant šią sistemą degalų tiekėjai degalinių valdytojams sumokėdavo kainų sumažinimo lygį atitinkančias sumas ir vėliau regionui pateikdavo prašymą jas grąžinti.
- 29 Komisijos teigimu, pagal šią nuolaidų sistemą buvo neteisėtai sumažinti akcizai – jie buvo kompensuojami. Ji pažymėjo, kad, pirma, kompensacijos gavėjas buvo tas pats asmuo kaip ir akcizų mokėtojas, antra, tarp akcizų mokėtojų, kurie buvo degalų tiekėjai, valstybei mokamų akcizų ir su jomis susijusių kompensacijų degalinių valdytojams buvo tiesioginis ryšys ir, trečia, sistema buvo siekiama panaikinti didelius kainos skirtumus su kaimynine Slovėnijos Respublika, kuri Regioninio įstatymo Nr. 47/96 įsigaliojimo momentu dar nebuvo Sąjungos valstybė narė.

- 30 2009 m. balandžio 1 d. raštu Italijos valdžios institucijos atsakė į šį oficialų pranešimą ir tvirtino, kad Regioniniu įstatymu Nr. 47/96 nustatyta nuolaidų sistema nedaro poveikio apmokestinimo sistemai. Be to, šios institucijos nurodė, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas pertvarkė Regioniniame įstatyme Nr. 47/96 numatytą sistemą. Po to, kai buvo imtasi šių teisėkūros veiksmų, kompensacijas tiesiogiai gavo degalinių valdytojai, o nebe degalų tiekėjai.
- 31 Regioniniu įstatymu Nr. 14/2010 nustatyta nauja sistema (toliau – nagrinėjama kompensavimo sistema), skirta sumažinti galutinio vartotojo išlaidas degalams; pagal šią sistemą valdžios institucijos skiria „kompensaciją įsigyti“ šių produktų. Taikant nagrinėjamą kompensavimo sistemą, tuo metu, kai regione gyvenantys fiziniai asmenys, kurie yra automobilių ir motociklų savininkai, degalinėse įsigyja benzino ar dyzelino siekdami juos naudoti kaip degalus, šiems fiziniams asmenims skiriama subsidija, lygi fiksuotai bazinei sumai už įsigyto benzino ir dyzelino litrą; šios subsidijos dydis skiriasi atsižvelgiant į degalų rūšį ir į šio regiono vietovę, kurioje gyvena atitinkamas vartotojas (toliau – ginčijama kompensacija). Degalinių valdytojai skiria ginčijamą kompensaciją tiesiogiai galutiniam vartotojui, o regioninės valdžios institucijos vėliau jiems grąžina atitinkamą sumą.
- 32 2011 m. gegužės 11 d. Komisija išsiuntė Italijos Respublikai prašymą pateikti paaiškinimą; gavusios šį prašymą šios valstybės narės valstybės narės institucijos 2011 m. liepos 13 d. raštu atsakė, kad nagrinėjama kompensavimo sistema, nustatyta Regioniniu įstatymu Nr. 14/2010, bus veiksmingai taikoma nuo 2011 m. lapkričio 1 d.
- 33 2013 m. balandžio 12 d. Komisija vėl paprašė Italijos Respublikos pateikti paaiškinimą dėl ginčijamos kompensacijos apskaičiavimo tvarkos.
- 34 2013 m. gegužės 16 d. raštu Italijos valdžios institucijos pateikė paaiškinimą dėl šios tvarkos ir dėl regiono padalijimo į dvi teritorines zonas, kuriose buvo numatyti skirtingi kompensacijų dydžiai.
- 35 2014 m. liepos 11 d. Komisija išsiuntė Italijos Respublikai papildomą oficialų pranešimą ir jame priekaištavo šiai valstybei dėl to, kad kompensavimo sistema pažeidžiama Direktyva 2003/96, nes pagal šią sistemą sumažinami akcizai juos grąžinant, o tai nenumatyta šioje direktyvoje ir nėra leista Tarybos pagal minėtos direktyvos 19 straipsnį.
- 36 2014 m. rugsėjo 4 d. raštu Italijos valdžios institucijos ginčijo papildomame oficialiame Komisijos pranešime išdėstytus argumentus.
- 37 2015 m. gruodžio 11 d. Komisija pateikė Italijos Respublikai pagrįstą nuomonę, į ją ji atsakė 2016 m. vasario 11 d.
- 38 Kadangi šis atsakymas Komisijos netenkino, ji pareiškė šį ieškinį.

Procesas Teisingumo Teisme

- 39 2019 m. birželio 3 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu Ispanijos Karalystei buvo leista įstoti į bylą palaikyti Italijos Respublikos reikalavimų.
- 40 Dėl sveikatos krizės, susijusios su koronaviruso plitimu, atsižvelgęs į teisėjo pranešėjo siūlymą ir susipažinęs su generalinio advokato nuomone, Teisingumo Teismas nusprendė atšaukti 2020 m. balandžio 23 d. numatytą posėdį ir 2020 m. kovo 26 d. sprendimu išsiuntė šalims klausimus, į kuriuos jos turėjo atsakyti raštu; Komisija, Italijos Respublika ir Ispanijos Karalystė pateikė atsakymus į šiuos klausimus.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

Komisijos argumentai

- 41 Komisija teigia, kad akcizai yra netiesioginiai mokesčiai, kurie taikomi tam tikrų produktų vartojimui, ir kad šių mokesčių ekonominė našta tenka galutiniam vartotojui. Nekyla jokių abejonų, kad regiono nustatytos nagrinėjamos kompensavimo sistemos poveikis yra sumažinti galutinio vartotojo patiriamas išlaidas, sumažinant atitinkamų produktų apmokestinimą.
- 42 Iš tiesų, kadangi pagal nagrinėjamą kompensavimo sistemą numatyta, kad tuo metu, kai regione gyvenantys asmenys degalinėse įsigyja benzino ar dyzelino, degalinių valdytojai šiems asmenims fiksuota suma sumažina kainą už kiekvieną įsigyto kuro litrą ir vėliau regiono valdžios institucijos šiems valdytojams grąžina sumas, kuriomis ta kaina buvo sumažinta, ši sistema yra akcizų degalams sumažinimas, kuris nėra leidžiamas pagal Direktyvą 2003/96.
- 43 Grįsdama šį priekaištą Komisija pažymi, kad Direktyvoje 2003/96 išdėstytos visos nuostatos, pagal kurias valstybėms narėms leidžiama tam tikriems produktams arba atsižvelgiant į tam tikrą naudojimą taikyti mažesnę apmokestinimo lygį, netaikyti apmokestinimo arba nustatyti kintamo lygio apmokestinimą. Šiuo klausimu ji, be kita ko, remiasi šios direktyvos 5, 7 ir 15–19 straipsniais. Valstybės narės gali sumažinti apmokestinimo lygį, netaikyti apmokestinimo arba taikyti kintamo lygio apmokestinimą pagal minėtos direktyvos 6 straipsnyje numatytas sąlygas.
- 44 Kai valstybė narė ketina regioniniu lygmeniu taikyti sumažintą apmokestinimo lygį, ji turi laikytis to, kas numatyta Direktyvos 2003/96 19 straipsnyje, taigi pagal šią nuostatą paprašyti Tarybos leidimo. Negavus tokio leidimo, nustatant regiono gyventojams taikomą akcizų degalams tarifų sumažinimą būtų pažeisti šios direktyvos 4 ir 19 straipsniai.
- 45 Kalbant apie nagrinėjamos kompensavimo sistemos prilyginimą neleistinam akcizų tarifų sumažinimui, pažymėtina, jog Komisija laikosi nuomonės, kad tada, kai valstybė narė skiria pagal Sąjungos teisę neleistiną subsidiją, atidavimo naudoti metu tiesiogiai ar netiesiogiai apskaičiuotą pagal energetinio produkto, kuris patenka į Direktyvos 2003/96 taikymo sritį, kiekį, tokia subsidija lemia neteisėtą šiam energetikos produktui taikomas mokesinės naštos sumažinimą. Tokiu atveju skyrus minėtą subsidiją visiškai arba iš dalies būtų kompensuoti akcizai, kuriais apmokestinamas aptariamasis produktas. Kaip vadinama nagrinėjama priemonė, neturi reikšmės. Svarbus yra šios priemonės pobūdis, ypatybės ir jos poveikis.
- 46 Komisija teigia, kad ginčijama kompensacija nagrinėjamu atveju skiriama kaip fiksuota suma už įsigytų degalų kiekį, o tai atitinka akcizų dydžio apskaičiavimo metodiką.
- 47 Iš 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Airija (C-55/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:274)* matyti, kad vienas iš būdų, kaip valstybės narės gali atleisti nuo mokesčių arba sumažinti apmokestinimo lygį, yra „grąžin[ti] visą mokesčio sumą arba jos dalį“ pagal Direktyvos 2003/96 6 straipsnio c punktą. Tam, kad būtų konstatuotas akcizų grąžinimas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, neturi reikšmės tai, kad asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti akcizus, nėra asmuo, kuris gauna ginčijamą kompensaciją.
- 48 Be to, Komisija laikosi nuomonės, jog minėtą sistemą pripažįstant „akcizų grąžinimu“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, esminę reikšmę turi išvada, kad ginčijama kompensacija pervedama kaip valstybės lėšos ir nagrinėjamu atveju kaip regiono lėšos. Iš tikrųjų akcizą grąžinant iš tokių lėšų būtų panaikintas produkto apmokestinimas.

- 49 Šiuo klausimu neturi reikšmės tai, kad nagrinėjama kompensavimo sistema finansuojama iš bendrųjų regiono pajamų, o ne konkrečiai iš akcizų gaunamų lėšų, kurias šiam regionui perveda valstybė, kai jas surenka, dalies. Taip pat neturi reikšmės tai, kad ginčijama kompensacija taip pat mokama to regiono gyventojams, degalų įsigijusiems ne jo teritorijoje.
- 50 Komisija pažymi, viena vertus, kad anksčiau Italijos Respublika jau yra leidusi taikyti sumažintą akcizų regiono teritorijoje sunaudojamiems degalams tarifą ir kad 2006 m. spalio 17 d. pagal Direktyvos 2003/96 19 straipsnį buvo pateiktas prašymas dėl išimties, susijusios su ta pačia teritorija, taikymo, tačiau ši valstybė narė jį atsiėmė 2006 m. gruodžio 11 d. Komisija laikosi nuomonės, kad, nepaisant per daugelį metų padarytų pakeitimų, Regioniniu įstatymu Nr. 47/96 nustatytos nuolaidų schemos struktūra ir poveikis buvo iš esmės tokie patys kaip nagrinėjamos kompensavimo sistemos struktūra ir poveikis.
- 51 Kita vertus, Komisija nurodo, kad Taryba yra leidusi pagal Direktyvos 2003/96 19 straipsnį sumažinti tam tikrus akcizus valstybės narės regionų arba konkrečių vietovių naudai. Šiuo aspektu ji, be kita ko, nurodo 2017 m. rugsėjo 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2017/1767, kuriuo Jungtinei Karalystei leidžiama pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio nuostatas taikyti žemesnį variklių degalų, sunaudojamų Vidinių ir Išorinių Hebridų salose, Šiaurės jūros salose, Klaido įlankos salose ir Silio salose, apmokestinimo lygį (OL L 250, 2017, p. 69), ir 2015 m. kovo 2 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2015/356, kuriuo pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnį Jungtinei Karalystei tam tikrose geografinėse vietovėse leidžiama taikyti diferencijuotus variklių degalų apmokestinimo lygius (OL L 61, 2015, p. 24). Komisija pažymi, kad Jungtinės Karalystės nustatyta tvarka dėl Hebridų salose, Klaido įlankos salose ir Silio salose sunaudojamų degalų iš esmės yra tokia pati kaip nagrinėjama kompensavimo sistema.
- 52 Be to, kalbant apie ryšį tarp šio regiono gyventojams suteiktos kompensacijos ir degalų kainos sudedamosios dalies, susijusios su akcizais, Komisija pažymi, jog tai, kad atitinkamos akcizų ir kompensacijų sumos nesutampa, neturi reikšmės, nes taip pat gali būti grąžinta dalis akcizų. Taip pat neturi reikšmės tai, kad dalis degalų kainos, kurią sudaro jų gamybos sąnaudos, būtų didesnė už ginčijamos kompensacijos sumą, ir tai neturi jokios įtakos aplinkybei, kad pervedant šią kompensaciją gražinami akcizai.

Italijos Respublikos argumentai

- 53 Italijos Respublika pripažįsta, kad „lankstumas, būtinas [valstybių narių] nacionalines sąlygas atitinkančioms politikos sritims nustatyti ir įgyvendinti“, kuris pripažįstamas valstybėms narėms pagal šios direktyvos 9 konstatuojamąją dalį, nereiškia, kad pastarosios gali savo nuožiūra nustatyti kintamo lygio apmokestinimą, nes tą jos gali daryti tik laikydamosi minėtos direktyvos nuostatų, kuriose numatytos tokios išimtys.
- 54 Taigi reikia, kad nagrinėjama kompensavimo sistema siekiamas tikslas atitiktų, be kita ko, Direktyvos 2003/96 5, 15 ir 17 straipsniuose nurodytus atvejus. Jei kalbama apie skirtingus tikslus, susijusius su „konkrečios politikos sumetimais“, atitinkama valstybė narė turėtų, vadovaudamasi šios direktyvos 19 straipsnio nuostatomis, kreiptis į Tarybą, kuri vienbalsiai gali leisti atleisti nuo mokesčių arba papildomai juos sumažinti. Tačiau Italijos Respublika pažymi, kad šie apribojimai taikomi, tik jeigu valstybė narė ketina nustatyti priemonę, pagal kurią „būtų atleidžiama nuo [energetikos produktų] apmokestinimo arba sumažinamas tokio apmokestinimo lygis“, ir kad dėl to akivaizdu, jog nacionalinei priemonei, kuri tokio poveikio neturi, nebus taikomi minėti apribojimai.
- 55 Šiuo klausimu Italijos Respublika teigia, kad siekiant įvertinti, ar ji neįvykdė įsipareigojimų, visų pirma reikia atsižvelgti į Direktyvos 2003/96 6 straipsnio c punktą, pagal kurį į šios direktyvos taikymo sritį patenka atvejai, kai atleidimas nuo mokesčių arba jų lygio sumažinimas vykdomas „grąžinant visą mokesčio sumą arba jos dalį“. Šios valstybės narės teigimu, Komisija pernelyg plačiai aiškina šios

- direktyvos 6 straipsnio c dalį, manydama, kad bet kokios formos subsidijos arba kompensacijos, susijusios su prekėmis, kurios apmokestinamos akcizu, taikymas yra akcizo grąžinimas vien dėl to, kad jos yra finansuojamos iš viešųjų lėšų, taigi taip yra apeinamos minėtos direktyvos nuostatos.
- 56 Italijos Respublika laikosi nuomonės, kad mokesčio suma visiškai arba iš dalies grąžinama, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/96 6 straipsnio c punktą, kai mokesčių administratorius apmokestinamajam asmeniui grąžina jo anksčiau sumokėtus akcizus. Todėl ji teigia, kad nacionalinės arba regioninės priemonės, kurios neturi šios direktyvos 6 straipsnio c punkte nurodytų ypatybių, turi būti laikomos nepatenkančiomis į minėtos direktyvos taikymo sritį ir priskirtinomis valstybių narių diskrecijai.
- 57 Italijos Respublika teigia, kad priešingai nei byloje, kurioje priimtas 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-55/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:274), nagrinėta situacija, kai nacionaliniuose teisės aktuose buvo aiškiai nurodyta, kad sugrąžinama suma buvo degalų kainos „akcizo“ dalis, Teisingumo Teismas negalėtų remtis tokia prielaida nagrinėdamas šią bylą. Komisija turi įrodyti, kad ginčijama kompensacija iš tikrųjų prilygsta akcizų grąžinimui. Tačiau Komisija nepateikė tokių įrodymų.
- 58 Šiuo klausimu Italijos Respublika pažymi, kad remiantis 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimu *Komisija / Airija* (C-55/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:274) gali būti daroma ne išvada, kad Direktyvos 2003/96 6 straipsnio c punktas apima visus su akcizais apmokestinamomis prekėmis susijusių subsidijų iš viešųjų lėšų atvejus, o veikiau išvada, kad į šios nuostatos taikymo sritį patenka tik lėšų išmokėjimas, kuris vienaip ar kitaip išlieka susijęs su anksčiau sumokėtais akcizais. Ji pabrėžia, kad ginčijama kompensacija skiriama galutiniams vartotojams ir kad nėra jokio ryšio tarp anksčiau apmokestinamųjų asmenų sumokėto mokesčio ir regiono gyventojams iš regiono biudžeto skiriamos pinigų sumos.
- 59 Siekdama įrodyti, kad nėra ryšio tarp akcizų mokėtojų anksčiau sumokėtų akcizų ir ginčijamos kompensacijos, Italijos Respublika iš esmės nurodo toliau išdėstytas aplinkybes.
- 60 Pirma, ginčijamos kompensacijos gavėjai yra regiono teritorijoje gyvenantys fiziniai asmenys, kurie nėra apmokestinami akcizais.
- 61 Antra, ši kompensacija finansuojama ne iš valstybės regionui pervestos akcizų dalies, bet iš bendrų jo pajamų.
- 62 Trečia, minėta kompensacija skiriama šio regiono gyventojams, kai jie taip pat išpila degalų už jo ribų.
- 63 Ketvirta, kompensaciją išmoka degalinių valdytojai, kurie laikinai prisiima su tuo susijusias išlaidas, o regiono valdžios institucijos jas vėliau grąžina. Be to, šie valdytojai nėra akcizų degalams mokėtojai. Šiuo klausimu Komisijos pateiktos hipotezės, kad degalų platinimo įrenginys tam tikrais atvejais galėtų atlikti apmokestinamų prekių sandėlio, turinčio teisę rinkai pateikti degalus, funkciją, Italijos teisės sistemoje nėra, nes toks įrenginys niekada negali būti apmokestintas akcizais.
- 64 Penkta, ginčijamą kompensaciją skiria regionas, o akcizai degalams yra valstybės renkamas mokestis, sumokamas, kai degalai perpilami į degalinės talpyklas.
- 65 Šešta, kompensacija skiriama atsižvelgiant į kitus kriterijus nei tie, kuriais remiantis renkami akcizai. Jos dydis skiriasi atsižvelgiant į degalų rūšį ir gavėjo gyvenamąją vietovę.
- 66 Septinta, priešingai nei byloje, kurioje priimtas 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-55/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:274), pagal nagrinėjamą kompensavimo sistemą nustatytos priemonės tikslas nėra susijęs su degalų kainos sudedamąja dalimi, kurią sudaro „akcizas“.

67 Galiausiai, aštunta, neįmanoma ginčijamos kompensacijos objektyviai susieti su degalinėje parduodamų degalų kainos sudedamąja dalimi, kurią sudaro „akcizas“. Ši kompensacija veikia susijusi su degalų kainos sudedamąja dalimi, kurią sudaro „gamybos sąnaudos“ ir kurios suma yra didesnė, nes ja siekiama šias sąnaudas subalansuoti regione, kuriame trūksta infrastruktūros. Dideli degalų kainos skirtumai tarp Italijos regionų yra susiję tik su sudedamąja dalimi „gamybos sąnaudos“, kuriai pačiai įtakos turi kiekviename regione esančios infrastruktūros lygis.

Ispanijos Karalystės argumentai

68 Ispanijos Karalystė laikosi nuomonės, kad Regioniniame įstatyme Nr. 14/2010 numatyta nagrinėjama kompensavimo sistema yra pagalba regiono gyventojams įsigyti degalų, kuria siekiama sumažinti papildomas išlaidas, susijusias su tuo, kad degalų gamybos sąnaudos šiame regione yra didesnės.

69 Ši valstybė narė nurodo tam tikras aplinkybes, kurios, jos nuomone, leidžia patvirtinti, kad ginčijama kompensacija yra visiškai nepriklausoma nuo degalams taikomų akcizų.

70 Pirma, visus akcizus valstybė surenka degalų atidavimo naudoti metu. Antra, ginčijama kompensacija finansuojama ne iš valstybės regionui pervestos akcizų dalies, bet iš bendrų šio regiono pajamų. Be to, ši kompensacija skiriama ir tuo atveju, kai jos gavėjai išpila degalų kituose Italijos regionuose. Trečia, minėta kompensacija skiriama ne akcizų mokėtojui, o regiono teritorijoje gyvenantiems fiziniams asmenims. Ketvirta, šią kompensaciją jos gavėjams sumoka degalinių valdytojai, o šiems ją sugrąžina šio regiono valdžios institucijos. Galiausiai, penkta, ginčijama kompensacija skiriama kaip fiksuota suma atsižvelgiant į kriterijų, kuris neturi jokio ryšio su akcizais, nepaisant to, koks yra akcizo atitinkamiems degalams tarifas.

71 Be to, Ispanijos Karalystė mano, kad fiksuotos vertės regioninė pagalba, kuri yra mažesnė už degalų gamybos sąnaudas ir kurią reglamentuoja ne mokesčių teisės aktai, negali būti laikoma priemone, kuria siekiama sumažinti degalų apmokestinimo lygį.

72 Iš tiesų degalų pardavimo galutiniams vartotojams kainą sudaro keli elementai, t. y., pirma, žalios naftos kaina ir rafinavimo marža, antra, rinkodaros ir pervežimo iki pardavimo vietos išlaidos ir, trečia, su mokesčiais susijusios sudedamosios kainos dalys, kaip antai akcizai ir PVM.

Teisingumo Teismo vertinimas

73 Komisija teigia, kad nustatydamą nagrinėjamą kompensavimo sistemą, pagal kurią numatyta regione gyvenančių fizinių asmenų naudai fiksuota suma sumažinti benzino ir dyzelino, įsigyjamų siekiant naudoti kaip degalus, litro kainą, Italijos Respublika sumažino akcizus grąžindama mokesčio sumą ir taip pažeidė išipareigojimus pagal Direktyvos 2003/96 4 ir 19 straipsnius.

74 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, susijusią su įrodinėjimo pareiga procese dėl išipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį, Komisija turi įrodyti tvirtinamą išipareigojimų neįvykdymą. Būtent ji turi Teisingumo Teismui pateikti įrodymų, kad šis galėtų patikrinti tokio išipareigojimo neįvykdymą, nesiremdamas jokia prezumpcija (2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Bakterija „Xylella fastidiosa“)*, C-443/18, EU:C:2019:676, 78 punktą ir nurodyta jurisprudencija).

75 Numatant suderintą energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo tvarką Direktyva 2003/96 siekiama, kaip matyti iš jos 2–5 ir 24 konstatuojamųjų dalių, skatinti tinkamą energetikos sektoriaus vidaus rinkos veikimą, be kita ko, vengiant konkurencijos iškraipymo (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Autoservizi Giordano*, C-513/18, EU:C:2020:59, 30 punktą ir nurodyta jurisprudencija). Šiuo tikslu pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį reikalaujama, kad apmokestinimo

lygiai, kuriuos valstybės narės taiko minėtos direktyvos 2 straipsnyje nurodytiems energetikos produktams ir elektros energijai, nebūtų mažesni už šioje direktyvoje nurodytus minimalius apmokestinimo lygius, o, be kita ko, jos 5 bei 7 ir 15–19 straipsniuose išdėstytos įvairios nuostatos, pagal kurias valstybėms narėms leidžiama tam tikriems produktams arba tam tikram naudojimui numatyti mažesnę apmokestinimo lygį, netaikyti apmokestinimo arba nustatyti diferencijuotą apmokestinimo.

- 76 Komisijos teigimu, iš pastarųjų nuostatų matyti, kad kai valstybė narė nori regioniniu lygmeniu taikyti sumažintą apmokestinimo lygį, kaip tai daro Italijos Respublika taikydama nagrinėjamą kompensavimo sistemą, vienintelė galimybė yra jai pasinaudoti minėtos direktyvos 19 straipsniu, o tai reiškia, kad ji turi pagal šią nuostatą paprašyti Tarybos atitinkamo leidimo.
- 77 Siekiant nustatyti, ar, kaip nurodo Komisija, neįvykdyti įsipareigojimai, reikia patikrinti prielaidą, kuria grindžiamas šis įsipareigojimų neįvykdymas, ir įvertinti, ar nagrinėjama kompensavimo sistema turi būti laikoma „vis[os] mokesčio sum[os] arba jos dal[ies] grąžinimu“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnio c punktą.
- 78 Iš tiesų įsipareigojimų pagal minėtą direktyvą neįvykdymo dėl neleistino akcizų sumažinimo konstatavimas reiškia, kad toks sumažinimas atliktas vienu iš būdų, nurodytų tos direktyvos 6 straipsnyje. Iš šių trijų būdų tik visos mokesčio sumos arba jos dalies grąžinimas gali būti nagrinėjamos kompensavimo sistemos taikymo pasekmė.
- 79 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, jog tam, kad ši kompensavimo sistema galėtų būti laikoma „grąžinimu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/96 6 straipsnio c punktą, būtina, kad pagal tą sistemą pervedama suma būtų gauta iš Italijos valstybės renkamų akcizų sumų arba bent ta pervedta suma turėtų realų ryšį su Italijos valstybės renkamais akcizais, todėl šia sistema būtų siekiama neutralizuoti ar sumažinti akcizus degalams.
- 80 Negalima pritarti Komisijos argumentui, kad grąžinant mokesčių išmokėtų sumų kilmė nėra svarbi, jeigu jos gaunamos iš valstybės lėšų.
- 81 Šiuo klausimu, be kita ko, reikia pažymėti, kad šiame ieškinyje Komisija neginčija to, kad nagrinėjama kompensavimo sistema finansuojama iš regiono bendrojo biudžeto, o ne konkrečiai iš Italijos valstybės į šį biudžetą pervedamos akcizų degalams dalies. Šios pervedtos sumos įtraukiamos į regiono bendrąjį biudžetą ir jame visiškai nebėra individualizuojamos.
- 82 Bet kuriuo atveju šioje byloje Komisija nenurodo ir neįrodo, kad yra objektyvi sąsaja tarp nagrinėjamos kompensavimo sistemos finansavimo šaltinio ir Italijos valstybei renkant akcizus degalams gaunamų pajamų, kurių dalis vėliau pervedama į regiono bendrąjį biudžetą.
- 83 Be to, kaip išvados 103 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, dėl aplinkybės, kad ginčijama kompensacija taip pat skiriama regione gyvenantiems fiziniams asmenims, kai jie degalų įsigyja kituose Italijos regionuose, gali kilti abejonių dėl to, ar egzistuoja ryšys tarp pervedamos šios kompensacijos sumos ir surenkamų akcizų sumų.
- 84 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 79 punkte, taip pat reikia konstatuoti, kad Komisija taip pat nepateikė įrodymų, kad dėl nagrinėjamos kompensavimo sistemos būtų neutralizuojami arba sumažinami akcizai degalams.
- 85 Kaip teigia Italijos Respublika, šiuo klausimu palaikoma Ispanijos Karalystės, kadangi degalų gamybos sąnaudos yra didesnės už ginčijamos kompensacijos sumą, negalima atmesti galimybės, kad šia sistema siekiama sušvelninti didesnių gamybos sąnaudų poveikį galutinei degalų kainai, nes dėl šių sąnaudų, kurių dydis įvairiuose regionuose gali labai skirtis, degalų kainos atitinkamuose regionuose taip pat gali būti skirtingos.

- 86 Kaip išvados 105 ir 108 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, kadangi grįsdama teiginį, kad dėl nagrinėjamos kompensavimo sistemos neutralizuojami arba sumažinami akcizai degalams, Komisija nesirėmė konkrečiais įrodymais, šis teiginys prilyginamas prielaidai. Kaip nurodyta šios išvados 109 punkte, negalima daryti tvirtos išvados, kad dėl degalų kainos sumažinimo būtų sumažinami šie akcizai.
- 87 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, jog Komisija nepateikė įrodymų, kad egzistuoja realus ryšys tarp sumų, išmokėtų pagal nagrinėjamą kompensavimo sistemą, ir sumų, kurios buvo surinktos iš akcizų, taikomų regiono gyventojams parduodamiems degalams, ir kad todėl dėl šios kompensavimo sistemos akcizai būtų neutralizuoti ar sumažinti taikant šią kompensaciją.
- 88 Žinoma, aplinkybė, kad akcizų degalams mokėtojai ir ginčijamos kompensacijos gavėjai yra skirtingi asmenys, savaime nereiškia, kad negalima konstatuoti šio mokesčio grąžinimo, kaip matyti iš 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Airija* (C-55/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:274). Tačiau, kaip nurodyta generalinio advokato išvados 94 punkte, taip pat turi būti įrodyta, kad yra realus ryšys tarp šios kompensacijos ir akcizų, taikomų įsigyjant degalus.
- 89 Be to, aplinkybė, kad ginčijama kompensacija skiriama pagal įsigytų degalų kiekį, taigi jos dydis skiriasi priklausomai nuo šio kiekio, taip pat neparodo šios kompensacijos ir akcizų ryšio. Iš tiesų šis skirtumas atsiranda tik dėl to, kad, kaip ir ginčijama kompensacija, akcizai degalams mokami už litrą įsigytų degalų, tačiau vien šis apskaičiavimo tvarkos panašumas negali paneigti šio sprendimo 87 punkte išdėstytos išvados. Be to, skirtingai nuo akcizų, ši kompensacija išreikšta fiksuotomis sumomis ir taip pat kinta priklausomai nuo gavėjo gyvenamosios vietovės.
- 90 Aplinkybė, kad dėl anksčiau galiojusios nuolaidų schemos, kurios tam tikri aspektai yra panašūs į nagrinėjamos kompensavimo sistemos aspektus, buvo suteikta išimtis pagal Direktyvos 2003/96 arba ankstesnių šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų nuostatas, gali būti tik požymis, pateisiantis naujos schemos, t. y. nagrinėjamos kompensavimo sistemos, atitikties Sąjungos teisei vertinimą, tačiau negali daryti poveikio šio vertinimo rezultatui.
- 91 Tas pats pasakytina apie aplinkybę, kad nacionalinės schemos, turinčios tam tikrų panašumų su nagrinėjama kompensavimo sistema, buvo patvirtintos Tarybos remiantis Direktyvos 2003/96 19 straipsniu.
- 92 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog Komisija pakankamai neįrodė, kad nustatydamą nagrinėjamą kompensavimo sistemą, pagal kurią numatyta regione gyvenančių fizinių asmenų naudai fiksuota suma sumažinti benzino ir dyzelino, įsigyjamų siekiant naudoti kaip degalus, litro kainą, Italijos Respublika būtų sumažinusi akcizus grąžindama mokesčio sumą ar kad dėl to ši valstybė narė būtų neįvykdžiusi įsipareigojimų pagal Direktyvos 2003/96 4 ir 19 straipsnius.
- 93 Todėl Komisijos ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 94 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Italijos Respublika reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir ši pralaimėjo bylą, iš Komisijos priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.
- 95 Pagal šio procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad į bylą įstojusios valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas, Ispanijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Ispanijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.